

## **Ympäristövaliokunta**

### **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta**

#### **JOHDANTO**

##### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta (HE 104/2021 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola, ympäristöministeriö
- luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus
- ylitarkastaja Pekka Herva, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- kunnanjohtaja Erkki Parkkinen, Sallan kunta
- maakuntainsinööri Juha Piisilä, Lapin liitto
- Lapin piirin toiminnanjohtaja Mika Flöjt, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Lapin piirin toiminnanjohtaja Juha Haapamäki, Suomen Metsästäjäliitto
- johtava metsäasiantuntija Mai Suominen, WWF Suomi
- porotalousneuvoja Marja Anttonen, Paliskuntain yhdistys

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöministeriö
- Sallan Metsänhoitoyhdistys ry
- Sallan paliskunta
- Sallan riistanhoitoyhdistys

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- työ- ja elinkeinoministeriö

## **Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp**

### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Sallan kansallispuistosta. Kansallispuisto perustettaisiin Sallan kunnassa sijaitsevalle valtion omistamalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Sallan kansallispuisto olisi Suomen 41. kansallispuisto.

Yksi pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitteista on luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen. Tämän tavoitteen saavuttamisen keinoihin sisältyy kansallispuistoverkoston laajentaminen. Lisäksi hallitus pyrkii ohjelmassaan edistämään matkailualan kestävästä kasvusta sekä tukemaan matkailuyrittäjyyttä osana elinvoimaisen Suomen rakentamista ja globaalien kehityshaasteiden ratkaisuja. Perustamalla kansallispuisto Sallaan edistetäisiin mainittujen hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista.

Toteuttamalla Sallatunturin valtion alueiden suojelu kansallispuistona lisittäisiin alueen yleistä tunnettavuutta ja parannettaisiin alueen yleisöpalveluita. Kansallispuistostatus lisäisi alueen vetovoimaa luonto- ja kulttuurimatkailukohteena ja loisi uusia mahdollisuuksia kestäväälle matkailun yritystoiminnalle sekä lähialueyhteistyölle luontomatkailussa. Alueen hyvä saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä edistäisi kestävästä ja vähähiilistä matkailua.

Perustettavaksi ehdotettavaan kansallispuistoon kuuluisi noin 9 983 hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita. Kansallispuiston perustamisen yhteydessä muutettaisiin Sallatunturin luonnonsuojelun alueen rajausta ja luonnonsuojelun alueen nimeksi tulisi Rämijängän luonnonsuojelun alue.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 neljänteen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2021.

### **VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT**

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategisen kokonaisuuden ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi” 5. tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Tätä tavoitetta toteutetaan muun muassa kansallispuistoverkoston laajentamisen avulla. Kansallispuistoverkoston kehittämisellä edistetään myös matkailuyrittäjyyden lisäämistä, mikä puolestaan toteuttaa hallitusohjelman elinvoimaisen Suomen rakentamista koskevia tavoitteita. Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on hyödyntää matkailu- ja elämyspalveluiden sekä luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä mahdollisuudet aluekehitys- ja elinvoimapolitiikan toteutuksessa. Valiokunta pitää erittäin tervetulleena 41. kansallispuiston perustamista juuri Sallaan. Sallan kunnan aloite puiston perustamiseen on tärkeä lähtökohta tälle työlle. Kunnan perusteellinen selvitystyö ja paikallisten asukkaiden ja yhdistysten osallistaminen valmisteluun tarjoavat erinomaisen lähtökohdan kansallispuiston perustamiselle. Edellä esitetyistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä jäljempänä esitetyllä tavalla muutettuna.

## Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp

Kansallispuiston perustamiskustannuksiin varaudutaan vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa. Kertaluonteinen 4,5 miljoonan euron investointikustannus on tarkoitus kattaa Metsähallituksen rahoituksella ja osaksi talousarviomomenttien välisillä siirroilla. Hallituksen esityksen mukaan kansallispuiston alueen ylläpitokustannuksiin varataan nykyistä ylläpitokustannusta vastaava määräraha. Valiokunta on huolissaan ylläpitorahoituksen riittävydestä, sillä investointirahoituksella uudistettujen ja laajennettujen palvelurakenteiden kunnossapito edellyttää lisärahoitusta. Myös kasvava kävijämäärä, jota kansallispuiston perustamisella tavoitellaan, lisää rakenteiden hoito- ja ylläpitokustannuksia. Metsähallituksen arvion mukaan kansallispuiston ylläpitoon ja hoitoon tarvittaisiin vuosittain nykytasoon verrattuna lähes nelinkertainen rahoitus, noin puoli miljoonaa euroa. Näin ollen on olemassa vaara, että uuden kansallispuiston perustaminen lisää kansallispuistojen varustelun korjausvelkaa. Yhtenä ratkaisuna korjausvelkaan voisi olla vapaaehtoisen maksun pyytäminen kaikilta, erityisesti suosittujen kansallispuistojen käyttäjiltä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi Oulangan kansallispuiston alueella toimivat matkailupalveluyrittäjät maksavat rakenteiden ja polttopuiden käytöstä maksua. Vastaavasti puiston muille käyttäjille voitaisiin ehdottaa vapaaehtoista maksua, josta saatavalla tulolla ylläpidetään puiston palveluita ja edistetään luontoarvojen säilyttämistä. Lähtökohtaisesti valiokunta pitää tärkeänä kansallispuistojen maksuttomuutta, mutta mahdollisuutta vapaaehtoisen maksun käyttöönottoon esimerkiksi digitaalisia palveluja hyödyntäen on tarpeen selvittää.

Hallituksen esityksen mukaan Sallan luonnonsuojelualueen aluetaloudellinen kokonaistulovaikutus oli vuonna 2019 noin 5,2 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus noin 40 henkilötyövuotta. Käyntimäärien ja sen myötä alueelle jäävien tulojen määrän odotetaan selvästi kasvavan kansallispuiston perustamisen myötä. Hossan kansallispuiston perustamisesta saatujen kokemusten mukaan kävijämäärän lähes kaksinkertaistuessa vastaavasti kokonaistulo- ja kokonaistyöllisyysvaikutukset voivat kaksinkertaistua. Tätä arviota tukee myös Sallan kansallispuiston perustamisesta tehty toteutettavuusselvitys. Kaiken kaikkiaan saadun selvityksen mukaan kansallispuiston perustaminen tuo merkittävän positiivisen vaikutuksen alueen työllisyydelle, yritystoiminnalle sekä näiden kasvupotentiaalille. Se tukee verotulojen ja muiden tulojen muodossa myös Sallan alueen elinvoimaa ja peruspalveluiden säilyttämistä. Sallan kansallispuiston käytön suunnittelussa ja toteutuksessa tulee pyrkiä alueen luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttämiseen ja kehittämiseen tavalla, joka edistää koko Sallan alueen taloudellista kehitystä. Yhteydet lähialueille kuten Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen tulee hyödyntää alueen kehittämisessä.

Ehdotetun lain mukaan Sallan kansallispuistoon kuuluu 9 983 hehtaaria valtion maa- ja vesialueita. Puiston tarkemmat rajat määritellään ehdotetun lain liitteenä olevassa kartassa. Kansallispuistoon sisällytetään 9 965 hehtaaria Sallatunturin luonnonsuojelualueesta. Kansallispuiston rajaukseen sisältyisi Aatsinki-Onkamon Natura 2000- alueen luonto- ja maisema-arvoiltaan edustavin osuus. Lisäksi kansallispuistoon ehdotetaan otettavaksi 18 hehtaarin alue Könkäänmaalla. Kansallispuiston alueen luontoarvoihin kuuluu kauniita vaaramaisemia sekä vanhan metsä- ja suo- luonnon edustavin osan valtion omistamasta Sallatunturin kokonaisuudesta. Tuleva kansallispuisto on erityisesti vanhojen metsien, erittäin edustavien aapasoiden ja puustoisten soiden, harjujen sekä jääkauden ja eroosion muovaamien maanmuotojen aluetta. Alueella sijaitsee muun muassa noin 250 metriä syvä rotkolaakso Aatsinginhauta, jonka pohjalla ja rinteillä esiintyy erityisiä uhanalaisen lajiston keskittymiä. Könkäänmaan dolomiittikalliotörmillä on puolestaan erityisen merkittäviä, valtakunnallisesti uhanalaisten kalkkikallioiden sammallajien esiintymiä. Kansallispuistoksi esitettävä alue on merkittävä myös kulttuuriperinnön ja Suomen sotahistorian

## Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp

näkökulmasta. Alueella on ollut asutusta jo kauan, mistä merkinä ovat pyyntikuopat sekä vesistöjen rannoilla yhä näkyvät kivistä asumuksen jäänteet. Salla on toiminut talvisodan näytämönä, ja siellä on löydettävissä lukuisia sotamuistomerkkejä.

Pääosa tulevan kansallispuiston alueesta on Sallatunturin luonnonsuojelualue, joten se kuuluu jo nykyisin luonnonsuojelulain 17 a §:n rauhoitussäännösten piiriin. Mainitun pykälän mukaan metsästys on ollut kuitenkin sallittua luonnonsuojelualueella. Retkeilyä ja muuta virkistyskäyttöä ohjataan kansallispuiston alueella pääosin samoin kuin luonnonsuojelualueella. Kansallispuiston perustamisen edellytyksistä ja käyttörajoituksista säädetään luonnonsuojelulaissa. Muun muassa metsästys ja kalastus, yleiskalastusoikeuksia lukuun ottamatta, ovat luonnonsuojelulain 13 §:n mukaan kiellettyjä kansallispuiston alueella. Luonnonsuojelulain 16 §:n mukaan metsästyslain 8 §:ssä tarkoitettu kuntalaisen metsästysoikeudesta kansallispuistossa säädetään erikseen lailla. Sallan kansallispuiston perustamisen yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi kuntalaisen metsästysoikeudesta sekä 882,2 hehtaarin metsästysrajoitusalueesta, jolla metsästys on kiellettyä lukuun ottamatta vahinkoperusteisiin lupiin perustuvaa metsästystä ja hirvenajoa.

Yleisenä lähtökohtana luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä poikkeamisen perusteita arvioitaessa on ollut se, että kansallispuiston perustamisen tavoitteena on ensisijaisesti luonnon ja luontoarvojen pitkäjänteinen suojelu (YmVL 5/2017 vp). Myös hallitusohjelman kirjaukset lähtevät siitä, että kansallispuistoverkoston laajentamisella edistetään luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Koko Suomen alueella kansallispuisto on aina ensisijaisesti luonnonsuojelualue. Kun tämä lähtökohta on turvattu, voidaan pyrkiä sovittamaan yhteen muita kansallispuiston käyttötarkoituksia. Valiokunnalle annetuissa lausunnoissa on ehdotettu Sallan kansallispuiston alueen laajentamista Sallan kunnan alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna. Ehdotetut laajennukset merkitsisivät erityisesti Metsähallituksen lupametsästyksen käytettävissä olevien valtion maiden huomattavaa rajaamista. Toisaalta osassa lausuntoja on ehdotettu ulkopaikkakuntalaisten metsästysoikeuden säilyttämistä kansallispuiston alueella. Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan ehdottanut, että pienriistan metsästysoikeuden jatkamista talvisaikaan ja paikallisen oppaan avulla tapahtuvana selvitetäisiin vielä (MmVL 20/2021 vp). Hallituksen esitykseen sisältyvässä laajuudessa Sallan kansallispuiston perustaminen rajoittaa metsästystä valtion mailla siltä osin kuin kansallispuiston alue kuuluu nykyisin Metsähallituksen Vilma-Savinan pienriistan lupametsästysalueeseen ja Vilma- hirvenmetsästyksen lupa-alueeseen. Lupametsästysalueen pieneneminen on kuitenkin esitettyssä muodossa kokonaisuuden kannalta vähäistä.

Hallituksen esityksen ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan kansallispuiston ulkopuolelle jäisi Sallan kunnassa Metsähallituksen Vilma-Savinan pienriistan lupametsästysalueesta lähes 67 000 hehtaaria, koko Naruska-Tuntsan yli 150 000 hehtaarin pienriistan lupametsästysalue sekä noin 230 000 hehtaaria hirvenmetsästyksen lupa-alueita. Lisäksi Sallan yhteismetsä myy pienriistan ja hirven metsästyslupia noin 70 000 hehtaarin laajuisille alueilleen. Saalismäärien osalta on todettava, että tulevan kansallispuiston alueella on kaadettu edeltävän kahden vuoden aikana yhtä ilvestä lukuun ottamatta ainoastaan parikymmentä hirveä. Edellä esitetyn valossa ei voida ajatella, että kansallispuiston perustaminen olennaisesti vaikuttaisi metsästysmatkailun tulevaisuuteen Sallassa tai muualta tulevien maattomien metsästäjien mahdollisuuksiin metsästä Sallan alueella. Kansallispuiston alueella sovellettavia metsästysrajoituksia ei ole myöskään tällä perusteella aihetta muuttaa. Kansallispuiston aluerajauksen osalta valiokunta katsoo, että Sallan kunnan ehdotukseen perustuva, hallituksen esityksessä omaksuttu kansallispuiston rajausta sovit-

## Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp

taa parhaalla mahdollisella tavalla yhteen kansallispuiston perustamisen tavoitteet ja alueen erilaiset käyttötavat. Korostaen edelleen kansallispuiston luonnetta luonnonsuojelualueena valiokunta ei myöskään pidä tarpeellisenä selvittää pienriistan lupametsästyksen jatkamista kansallispuiston alueella maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdottamalla tavalla. Maa- ja metsätalousvaliokunnan tavoin ympäristövaliokunta katsoo, että saaliin noutaminen moottoriajoneuvolla kansallispuiston alueelta on oltava mahdollista jatkossakin.

Luonnonsuojelulain 13 §:ssä säädetyistä metsästysrajoituksista on voitu poiketa ainoastaan Lapin ja Kainuun maakunnissa paikallisten asukkaiden eräperinteen kuten metsästyksen jatkuvuuden turvaamiseksi. Metsästysrajoitukset koskevat siten myös paikallisia asukkaita, jollei ehdotetussa laissa nimenomaan säädetä Sallan kuntalaisen oikeudesta metsästää kansallispuiston alueella. Valiokunta onkin viimeksi Hossan kansallispuiston perustamisen yhteydessä katsonut, että metsästyslain 8 §:ssä säädetty kuntalaisen oikeus metsästää valtion mailla Lapin tai Kainuun maakuntaan kuuluvan kotikuntansa alueella tulee turvata pohjoiseen perustettavassa kansallispuistossa (YmVL 5/2017 vp). Vastaava säännös sisältyy ehdotetun lain 3 §:ään. Vastaavasti kuin Hossan kansallispuistoa perustettaessa ehdotetussa laissa säädettäisiin hirven metsästysoikeus myös ulkopaikkakuntalaisille, jotka kuuluvat sellaiseen metsästysseuraan, jonka metsästysalueeseen kansallispuisto kuuluu ja joka on lain voimaan tullessa ollut rekisteröity Sallaan. Säännös ei rajoita uusien, edellä tarkoitettuihin metsästysseuroihin liittyvien jäsenten metsästysoikeutta kansallispuiston alueella. Lisäksi alueella toimivan palikunnan osakkaalla ja Riistakeskuksen nimeämällä henkilöllä on oikeus kotikunnasta riippumatta osallistua vahinkoa aiheuttavan riistalajin yksilön poistamiseen alueella.

Valiokunta korostaa, että metsästysrajoituksia koskevien poikkeusten tarkoituksena on turvata paikallisen eräperinteen jatkuminen. Ulkopaikkakuntalaisia koskevan poikkeussäännöksen tavoitteena on sallia hirvenmetsästyksen myös niille entisille Sallan asukkaille, jotka ovat muuttaneet Sallasta, mutta jotka edelleen kuuluvat paikalliseen metsästysseuraan. Palikunnan osakkaita koskevilla poikkeuksilla puolestaan turvataan porotalouden harjoittamisen edellytyksiä. Myös kuntalaisen metsästysoikeutta kuitenkin rajoitetaan kansallispuiston metsästyskieltoalueella, jolla on sallittua ainoastaan hirvenajo ja vahinkoa aiheuttavien riistaeläinlajien yksilöiden poistaminen. Rajoitusalueella sijaitsevat muun muassa matkailukeskuksen tuntumassa oleva lähtö reiteille ja talviaikaiset reitit kokonaisuudessaan. Rajoitusalueen rajausta perustuu paikallisten toimijoiden ehdotukseen, ja se on käyttäjäturvallisuuden näkökulmasta erittäin perusteltu.

Retkeilyn suosio on kansallisesti kasvussa, ja tämä näkyy kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijämäärien merkittävänä kasvuna. Tämä on erittäin positiivinen mutta samalla haastava kehitys luonnon kantokyvyn ja paikallisen palvelurakenteen riittävyyden näkökulmasta. Kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti Sallan alueen toimijoiden tulee osaltaan edistää mahdollisuuksia matkustaa alueelle julkisia kulkuvälineitä hyödyntäen. Kansallispuiston käytön tulee tapahtua paikallista väestöä ja kulttuuriperintöä arvostavasti huolehtien muun muassa siitä, ettei alueen luontoa ja kulttuuriympäristöä vahingoiteta esimerkiksi töhrimällä, roskaamalla tai jättämällä luontoon erilaisia sinne kuulumattomia merkkejä ja rakennelmia. Alueen kehittämisen tulee tapahtua yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien kanssa siten, että kansallispuiston perustamisen hyväksyttävyys säilyy myös toiminnan käynnistyttyä.

## **Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp**

Kansallispuiston virkistyskäytön näkymiin vaikuttaa myös ulkoilun monipuolistuminen. Matkailupalveluyrittäjät ja alueiden virkistyskäyttäjät kaipaavat uusia palvelurakenteita kuten lumikenkä- ja maastopyöräilyreittejä. Kehitys tuo osaltaan painetta kansallispuiston alueen erilaisten käyttötarkoitusten yhteensovittamiseen tavalla, joka turvaa käyttäjäturvallisuuden ja luontoarvojen säilymisen. Kansallispuiston käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa onkin tasapainoitava alueen luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttämisen ja kehittämisen sekä monipuolisen ulkoilun mahdollistamisen kanssa. Näiden asioiden toteutumiseen voidaan vaikuttaa muun muassa hyvällä reittisuunnittelulla, ohjauksella, opasteilla ja vyöhykejaolla. Valiokunta korostaa, että lähtökohdana kaikessa kansallispuiston toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa tulee olla käyttäjien turvallisuus. Metsästysturvallisuuden osalta jatkotyössä tulee hyödyntää Metsähallituksen vuonna 2021 julkaisemaa metsästysturvallisuusselvitystä sekä paikallisen riistanhoitoyhdistyksen asiantuntemusta.

### **VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT**

#### **3 §. Rauhoitussäännökset.**

Pykälässä säädetään eräistä poikkeuksista luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksiin. Ensimmäinen monentti sisältää viittauksen luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksiin ja niihin liittyviin poikkeuksiin. Pykälän 2 momentin mukaan Sallan kuntalainen voi luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä metsästää kansallispuiston alueella metsästyslain 8 §:n mukaisesti. Kuntalaisen metsästysoikeus koskee pienriistan pyyntiä, kiintiöihin perustuvaa suurpetojen metsästystä, hirvenmetsästystä ja vahinkoperusteisiin lupiin perustuvaa metsästystä. Sallan kuntalaiset voivat jatkossakin harjoittaa hirvenmetsästystä myös sellaisissa metsästyseuroissa, jotka toimivat kansallispuiston alueella ja jotka on perustettu ehdotetun lain voimaantulon jälkeen. Metsästysoikeutta on rajoitettu ainoastaan pykälän 4 momentissa tarkoitettulla metsästysrajoitusalueella, jossa on kuitenkin sallittua luonnonsuojelulain 15 §:n mukaisesti luvanvaraisesti poistaa vahinkoa tai uhkaa aiheuttava riistaeläinlajin yksilö ja ajaa hirveä. Kuten edellä on tuotu esiin, valiokunta pitää metsästysrajoitusalueen perustamista tarpeellisenä ja metsästysrajoitusalueella tapahtuvaa vaaraa tai uhkaa aiheuttavan eläimen poistamista tarkoituksenmukaisena poikkeuksena.

Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin muotoilu on ollut omiaan herättämään kysymyksiä alueella toimivien metsästyseurojen ulkopaikkakuntalaisten jäsenten hirvenmetsästysoikeuden jatkumisesta sekä mahdollisten uusien jäsenten oikeudesta osallistua metsästykseseen kansallispuiston alueella. Tulevan kansallispuiston alue sisältyy vuonna 2021 kaikkiaan 12:n Sallaan rekisteröityneen metsästysseuran hirvenmetsästysalueeseen. Nämä seurat ovat Savinan Erä ry, Oulangan Erä- ja Kalamiehet ry, Peurajärven Erä ry, Onkamon Erä ry, Metsästyseura Kerä ry, Sallan Erä- ja Kalamiehet Ry, Hirvasvaaran Erä ry, Salmivaaran Erä ry, Kaitaseljän Erä Ry, Etelä-Sallan-Erä ry, Vuoman Erä Ry ja Kursun Erä ry. Lisäksi kansallispuiston alue kuuluu Savonian erämiehet ry:n hirvenmetsästysalueeseen. Kyseinen metsästyseura ei ole Sallaan rekisteröity seura, joten sen ulkopaikkakuntalaisilla jäsenillä ei jatkossa ole oikeutta metsästää kansallispuiston alueella. Hallituksen esityksen mukaan seura ei ole käytännössä metsästännyt tulevan kansallispuiston alueella.

## **Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp**

Pykälän 3 momentin säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa metsästäjän kotipaikasta riippumatta hirvenmetsästysoikeuden jatkuminen kansallispuiston alueella sellaisten rekisteröityjen metsästysseurojen jäsenille, joiden yhdistyslaissa tarkoitettu kotipaikka on lain voimaan tullessa Sallan kunta ja joiden metsästysalueeseen kansallispuiston alue kuuluu. Sama oikeus on asuinpaikasta riippumatta metsästäjällä, joka liittyy lain voimaantulon jälkeen edellä tarkoitettuun metsästysseuraan.

Lain voimaan tullessa olemassa olevat metsästysseurat voivat käytännössä sulautua ilman, että niiden ulkopaikkakuntalaiset jäsenet menettävät oikeutensa metsästää kansallispuiston alueella. Yhdistyslaissa ei ole säännöksiä yhdistysten jakautumisesta tai sulautumisesta, vaan tällaiset järjestelyt toteutetaan käytännössä siirtämällä yhdistyksen toiminta vastaanottavalle yhdistykselle, joka hyväksyy lakkaavan yhdistyksen jäsenet omiksi jäsenikseen. Jos yhdistysten sulautuminen toteutetaan niin, että lakkaavan seuran jäsenet vastaanottava metsästysseura säilyy edelleen 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuna metsästysseurana, seuran ulkopaikkakuntalaiset jäsenet saavat jatkaa metsästystä kansallispuiston alueella. Sen sijaan lain voimaantulon jälkeen perustettavien metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaiset jäsenet eivät voi metsästää kansallispuiston alueella.

### **VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS**

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 104/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)*

#### ***Valiokunnan muutosehdotukset***

## **Laki**

### **Sallan kansallispuistosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

#### **1 §**

#### ***Kansallispuiston perustaminen***

Itä-Lapin vaaramaiseman, siihen kuuluvien metsien, soiden ja harjujen ja niillä esiintyvien eliölajien suojelemiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä, luonnonharrastusta, tutkimusta ja opetusta varten on luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Sallan kansallispuisto.

## Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp

### 2 §

#### *Sijainti ja rajat*

Sallan kansallispuistoon kuuluu noin 9 983 hehtaaria valtion omistamia alueita, jotka sijaitsevat Sallan kunnassa. Alueen rajat on merkitty punaisella viivalla liitteissä 1 ja 2 oleviin karttoihin.

### 3 §

#### *Rauhoitussäännökset*

Kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain 13 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 14 ja 15 §:ssä.

Niillä, joiden kotikunta on Sallan kunta, on oikeus metsästää Sallan kansallispuistossa metsästyslain (615/1993) 8 §:n nojalla luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä. Luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä kotikunnasta riippumatta.

Lisäksi lain voimaan tullessa rekisteröitynä olevan metsästysseuran jäsenellä kotikunnasta riippumatta on oikeus metsästää hirveä kansallispuiston alueella, jos yhdistyksen kotipaikka on Sallan kunta ja kansallispuisto sisältyy metsästysseuran metsästysalueeseen.

Poiketen siitä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, kansallispuistossa ei saa hirven ajoa lukuun ottamatta metsästää sillä alueella, joka on merkitty rasterilla liitteessä 1 olevaan karttaan.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

---

Helsingissä 10.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juha Sipilä kesk  
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr  
jäsen Petri Huru ps  
jäsen Emma Kari vihr  
jäsen Hanna Kosonen kesk  
jäsen Sheikki Laakso ps  
jäsen Niina Malm sd  
jäsen Kai Mykkänen kok  
jäsen Saara-Sofia Sirén kok  
jäsen Katja Taimela sd  
jäsen Mari-Leena Talvitie kok (osittain)  
jäsen Ari Torniainen kesk (osittain)

## **Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp**

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola

## **Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp Vastalause**

### **Vastalause**

#### **Perustelut**

Eduskunnan ympäristövaliokunnan käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta. Ehdotettavalla lailla perustettaisiin kansallispuisto Sallan kunnassa sijaitsevalle valtion omistamalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Sallan kansallispuisto olisi näin ollen Suomen 41. kansallispuisto.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinänsä hyvänä sitä, että pyritään luomaan uusia käytäntöjä puhtaamman sekä turvallisemman ympäristön puolesta. Yksi hyvä tällainen esimerkki on juuri kansallispuistojen perustaminen tai niiden laajentaminen. Voidaan myös todeta, että tällä toimenpiteellä on positiivisia vaikutuksia alueen matkailuun ja sen eheytymiseen.

Toisaalta on hyvä huomioda sekin tosiseikka, että kansallispuistojärjestelmällä on pitkät perinteet maassamme. Näitä perinteitä on hyvä vaalia edelleen. Valiokuntaryhmämme kannattaa täten Sallan kansallispuiston perustamista, mutta pitää tärkeänä, että kansallispuistoja ja retkeilyalueita perustettaessa ei tarpeettomasti kavenneta metsästysmahdollisuuksia ja paikallisten metsästys-oikeutta.

Nyt tämän kansallispuistohankkeen myötä ollaan kuitenkin metsästysoikeutta merkittävästi rajaamassa. Tällä erää esityksessä Sallan kansallispuistosta halutaan rajata ulkopaikkakuntalaisten ja metsästysseurojen vierasmetsästäjien harjoittama lupametsästys kokonaan pois, minkä lisäksi alueelle on tulossa metsästykseltä kielletty osa, jossa ainoastaan hirvenajo olisi sallittu. Valiokuntaryhmämme katsoo, että kyseinen varsin maltillinen kieltoalue on perusteltu, mutta alueella tulee sallia myös hirvenmetsästys koiraa käyttäen, sillä hirven metsästäminen hirvenajona ei sovelu metsästysmuodoksi kyseisellä alueella.

Niin ikään hallituksen esityksessä ei myöskään huomioda sellaisten paikallisten metsästysseurojen oikeuksia, jotka mahdollisesti perustetaan lain voimaantulon jälkeen. Paikallisen metsästyskulttuurin toiminnan jatkumisen turvaamiseksi on tärkeää, että myös tulevaisuudessa perustettavat sallalaiset metsästysseurat ovat oikeutettuja harjoittamaan metsästystä Sallan kansallispuistossa, mikäli seura kuuluu kyseiselle alueelle.

Valiokuntaryhmämme näkemys on, ettei lupametsästyksen sulkeminen ulos kansallispuiston alueelta ole perusteltua, sillä turvallisuus voidaan taata ja metsästys yhteensovittaa retkeilyn kanssa esimerkiksi lupamäärien sääntelyllä tai aikarajoituksilla ilman tällaista ehdotonta kieltoa. Lisäksi on tärkeää ja oikeudenmukaista, että kaikki kansalaiset voivat metsästää lupajärjestelmän puitteissa suomalaisten yhteisillä alueilla eli valtion metsissä myös siitä syystä, että lisääntyvät susilaumat rajoittavat monilla alueilla kansalaisten metsästysmahdollisuuksia.

Tässä yhteydessä on syytä korostaa myös sitä, että tämä esittämämme nykytilan säilyttäminen lähes ennallaan ei heikentäisi mitenkään alueen monimuotoisuutta. Monissa eri tutkimuksissakin on todettu, että metsästäjät ovat monessa asiassa maamme ahkerimpia suojelutyön tekijöitä sekä liikenneturvallisuuden ylläpitäjiä jokavuotisine hirvijahteineen.

**Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp**  
**Vastalause**

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin ympäristövaliokunnan mietinnön mukaisena paitsi 3 § muutettuna seuraavasti (*Vastalauseen muutosehdotus*):

***Vastalauseen muutosehdotus***

3 §

Rauhoitussäännökset

(1 mom. kuten YmVM)

Metsästysseuran jäsenellä sekä seuran kutsumalla metsästysvieraalla on oikeus metsästää metsästysluvan mukaisesti Sallan kansallispuistossa luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä, jos kansallispuisto sisältyy metsästysseuran metsästysalueeseen. Koiran käyttö metsästyksessä on sallittua. Luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla sekä Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

(Uusi 2 mom.)

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, kansallispuistossa ei saa koiraa käyttäen tapahtuvaa hirvenmetsästystä lukuun ottamatta metsästää sillä alueella, joka on merkitty rasterilla liitteessä 1 olevaan karttaan. (Uusi 3 mom.)

Helsingissä 10.11.2021

Petri Huru ps  
Sheikki Laakso ps